

Ziņojums par Krievijas Federācijas Bruņoto spēku izvešanas gaitu no Latvijas Republikas

Krievijas Federācijas Bruņoto spēku izvešana no Latvijas Republikas teritorijas bija viens no svarīgākajiem Latvijas ārpolitikas jautājumiem pēc neatkarības pasludināšanas. Ilgstošā sarunu procesā 1994.gada 30.aprīlī ar Krievijas Federāciju uz kompromisa bāzes tika parakstīts Līgums par Krievijas Federācijas Bruņoto spēku izvešanas no Latvijas Republikas teritorijas un trīs vienošanās kā neatņemama šī Līguma sastāvdaļa.

Visa KF Bruņoto spēku izvešana pēc 1994.gada 30.aprīļa notika saskaņā ar noslēgto Līgumu (Līguma pamatnostādņu izklāstu skat. pielikumā). Kopumā laika posmā no 1993.gada 1.jūlija līdz 1994.gada 31.augustam:

No Latvijas Republikas teritorijas kopumā KF Bruņoto spēku kontingents ir izvests.

Latvijas pusei nodoti 385 dažāda rakstura objekti.

No Latvijas izvestas sekojošas munīcijas vienības:

- 1) patronas - 41 359 906
- 2) granātas - 10500
- 3) šāviņi - 273046
- 4) reaktīvie šāviņi - 2123
- 5) mīnas - 928 375
- 6) detanātori - 801 665
- 7) torpēdas - 56
- 8) dziļumbumbas - 1140

No Latvijas izvestā tehnika

- 1) tanki - 75
- 2) bruņutransportieri - 82
- 3) sakaru tehnikas vienības - 2462
- 4) auto tehnikas vienības - 2465
- 5) pašgājēju haubices - 11
- 6) lielgabali - 3
- 7) mīnmetēji - 9

No Latvijas izvesti 3248 strēlnieku ieroči.

Situācija pēc 1994.gada 31.augusta

Uz līguma parakstīšanas brīdi LR teritorijā tiesības netraucēti uzturēties saglabā 22 320 Krievijas Federācijas militārie pensionāri, kuriem pensijas izmaksā KF.

Bez tam LR teritorijā pagaidu uzturēšanās atļaujas līdz š.g.31.decembrim uz doto brīdi ir izsniegtas sekojošām KF pilsoņu grupām:

- 1) Skrundas radiolokācijas staciju apkalpojošām militārpersonām, civilpersonām un viņu ģimenes locekļiem saskaņā ar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas Vienošanās par Skrundas radiolokācijas stacijas tiesisko statusu tās pagaidu funkcionēšanas un demontāžas laikā 7.pantu.
- 2) Jauktās Latvijas - Krievijas komisijas locekļiem saskaņā ar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līguma par Krievijas Federācijas Bruņoto Spēku pilnīgas izvešanas no Latvijas Republikas teritorijas nosacījumiem, termiņiem un kārtību un to tiesisko stāvokli izvešanas laikā 14.pantu.
- 3) Militārpersonu, kuras aizbrauc kopā ar izvedamajām daļām un nav saņēmušas dzīvojamo platību jaunajā dzīves vietā, ģimenes locekļiem saskaņā ar Latvijas Republikas Valdības un Krievijas Federācijas Valdības Vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā uz laiku izvietoto Krievijas Federācijas Bruņoto spēku un Krievijas federācijas Robežapsardzības Karaspēka militārpersonu un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību līdz to pilnīgai izvešanai 5.pantu.
- 4) Militārpersonām un civilpersonām, kuras strādā sociālās nodrošināšanas nodaļā pie Krievijas Federācijas Vēstniecības konsulārās nodaļas, kā arī viņu ģimenes locekļiem saskaņā ar Latvijas Republikas Valdības un Krievijas Federācijas Valdības Vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā dzīvojošo Krievijas Federācijas militāro pensionāru un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību 7.pantu.

Turpina darboties Skrundas RLS saskaņā ar vienošanos.

Darbu uzsākusi Jauktā Latvijas - Krievijas komisija, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar Krievijas Federācijas Bruņoto spēku izvešanas līgumu izpildi.

Pēc Krievijas Federācijas bruņoto spēku izvešanas no Latvijas Republikas teritorijas palikuši neatrisināti vairāki problēmu loki :

1. Latvijas teritorijā nelegāli atrodos KF atvaļinātās militārpersonas.

LR teritorijā nelegāli uzturas vairāk kā 1500 KF atvaļinātās militārpersonas, kas ir pretrunā ar LR un KF Līguma par KF Bruņoto spēku pilnīgas izvešanas no LR teritorijas nosacījumiem, termiņiem un kārtību un to tiesisko statusu izvešanas laikā 2.pantā paredzētajiem nosacījumiem, ka karaspēka daļu izformēšana, militārpersonu atvaļināšana LR teritorijā pēc 1992.gada 28.janvāra nevar tikt uzskatīta par karaspēka izvešanu. Tas ir pretrunā ar Latvijas Republikas Valdības un Krievijas Federācijas Valdības vienošanos par LR dzīvojošo KF pensionāru un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību 2.pantu, kurš paredz saglabāt tiesības netraucēti dzīvot Latvijā militārajiem pensionāriem, kuri uz 1992.gada 28.janvāri pastāvīgi dzīvoja LR teritorijā (kopumā pēc norādītā termiņa ir izformētas 150 karaspēka daļas un trūkst informācijas par šo karaspēka daļu militārpersonu atrašanās vietu).

2. Ekoloģiskie kaitējumi, ko KF Bruņotie spēki nodarījuši apkārtējai videi Latvijas Republikas teritorijā.

LR kompetento iestāžu rīcībā patlaban nav apkopojošas informācijas par KF Bruņoto spēku videi nodarītajiem ekoloģiskajiem kaitējumiem LR teritorijā. Latvijas Puse vienpusējā kārtā mēģina apkopot šo informāciju, jo KF izvairās no saskaņotas metodikas izstrādāšanas ekoloģisko kaitējumu novērtēšanai, kas ir pretrunā ar LR un KF Līguma par KF Bruņoto spēku pilnīgas izvešanas no LR teritorijas nosacījumiem, termiņiem un kārtību un to tiesisko statusu izvešanas laikā 13.pantu.

Latvija ar gandarījumu konstatē, ka š.g.31.augustā kopumā ir pabeigta Krievijas Federācijas bruņoto spēku izvešana no Latvijas Republikas teritorijas.

Vienlaicīgi Latvija izsaka bažas par Krievijas Federācijas vilcināšanos izpildīt ar Krievijas Federācijas Bruņoto spēku izvešanu saistītajos līgumos fiksēto nosacījumu pilnīgu izpildi.

Latvijas pozīcija ir strikta un viennozīmīga - Krievijas Federācijai ir jāpilda starptautiskās saistības, kuras tā uzņēmusies attiecībā pret Latviju karaspēka izvešanas jomā.

Latvija arī turpmāk ar KF Bruņoto spēku izvešanu saistītos jautājumus risinās tikai sarunu ceļā un cer uz pasaules sabiedrības atbalstu šajā jautājumā.

[..]

Sagatavojusi Otrā Politiskā departamenta NVS nodaļa.

09.09.94.

V.Heniņš
212841